

KARLSTADS KOMMUN**KOMMUNLEDNINGSKONTORET**

Remissvar 2021-07-09
Henrik Grund,
henrik.grund@karlstad.se

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.sba.spn@regeringskansliet.se
Diarienummer Fi2021/01561

Remissvar – Boverkets promemoria Önskemål om utökat bemyndigande att meddela föreskrifter för friytor för lek och utevistelse vid skolor, förskolor, fritidshem och annan jämförlig verksamhet

Dnr KS/2021:260 Dpl 80

Sammanfattning

Karlstads kommun instämmer i förslaget att Boverket ges ett utökat bemyndigande att meddela föreskrifter om friyta för lek och utevistelse vid fritidshem, skolor, förskolor och annan jämförlig verksamhet.

Därmed stödjer Karlstads kommun förslaget att Boverket får ställa krav på kvaliteter och placering av friytor på det sätt som anges i Boverkets bilaga 1. Kommande föreskrifter bör, tydligare än remissunderlaget, stödja barnfamiljers lagstadgade rätt till förskola nära hemmet samt bidra ytterligare till likvärdigheten i skolan.

Att föreskrifter med krav på friytornas storlek lämnas utanför bemyndigandet är naturligt med tanke på de mycket olika förutsättningar som råder såväl inom kommuner som mellan olika kommuner och andra huvudmän.

Att bemyndigandet träder i kraft så snart som möjligt är viktigt utifrån att det i många kommuner planeras för åtskilliga skolgårdar under 2020-talet.

Karlstads kommuns synpunkter

Trender, kartläggning av skolgårdar och barnkonventionen

De trender och den kartläggning av skolgårdar som Boverket beskriver har uppmärksammats av Karlstads kommun som också delar den beskrivna oron över att barn och unga får mindre utrymme i stadsmiljöer, krympande gårdar och minskad rörelsefrihet.

Boverkets beskrivning av barns rättigheter enligt barnkonventionen, till exempel att skapa miljöer som främjar barns välbefinnande, är en prioriterad

Karlstads kommun	Webbplats	E-post	Organisationsnr
Postadress	karlstad.se	karlstadskommun@karlstad.se	212000-1850
Karlstads kommun	Besöksadress	Telefon	Bankgiro
651 84 Karlstad	Kontaktcenter	054-540 00 00	405-2213
	Västra Torggatan 26	Fax	
		054-15 50 39	

fråga för Karlstads kommun. Till barnkonventionen hör också att kommunen bör bedöma beståndet av lek- och rekreationsanläggningar för att garantera samma tillgänglighet för alla grupper av barn, vilket Boverket beskriver på ett bra sätt.

Särskilt om friyta vid detaljplanläggning

Karlstads kommun instämmer i Boverkets synpunkt om att ”I situationer där det kan befaras att behovet av friyta inte kommer kunna tillgodoses utan tvingande regler, bör kommunen välja att reglera detta i planen (detaljplanen).” Vår egen barn- och elevstatistik i kommunen och vårt behov av den verksamhet friytan ska vara till för, bidrar till att kunna göra ett skäligt antagande, även om det inte alltid går att helt garantera formerna för verksamheten. Den föreslagna föreskriften från Boverket om vilka egenskaper friytan ska ha, gör det också lättare att avgöra om friytan behöver säkras genom planens reglering.

Kommunala riktlinjer kan behövas

Karlstads kommun instämmer i Boverkets synpunkt om att kommunala riktlinjer kan behövas för att tillgodose det allmänna intresset och kravet på friyta i PBL (Plan- och bygglagen). Sådana riktlinjer kan underlätta vid detaljplanering och bygglovsprövning.

Analys, slutsatser och överväganden

Karlstads kommun instämmer i den analys och de slutsatser som Boverket redovisar, till exempel att ”I avvägningen mellan behovet av friyta och intresset av att exploatera mark för exempelvis bostäder, får det senare intresset ofta företräde”.

När det gäller de överväganden som Boverket gjort, så bedömer Karlstads kommun det som mest effektivt att Boverket tar fram föreskrifter samt skriver nya allmänna råd som är tydligare än nuvarande. Det är emellertid angeläget att påpeka att föreskrifterna, om dessa får en alltför detaljerad utformning, riskerar att bli kostnadsdrivande i synnerhet för kommunens skolor som i största delen av fallen tillskapas genom uppförande av nya skolbyggnader. Av den anledningen anser Karlstads kommun att det är angeläget att regelverket utformas i nära dialog med kommunerna samt SKR.

Föreskriftsrätt

Karlstads kommun instämmer i förslaget om bemyndigande för Boverket att få meddela föreskrifter om krav på friyta för lek och utevistelse vid fritidshem, förskola, skola eller annan jämförlig verksamhet, samt att bemyndigandet träder i kraft så snart som möjligt.

Författningsförslag

Karlstads kommun har inget att erinra mot författningsförslaget.

Bilaga 2. Konsekvensbedömning av utökat bemyndigande

Karlstads kommun instämmer i synpunkterna att

- Tydligare regler sparar tid i planering och byggande och därmed pengar.
- Mer detaljerade regler skapar bättre förutsättningar för mer likartade tolkningar. Detta kan också bidra till att stärka likvärdigheten för barn och elever när det gäller utomhusmiljöer.
- Konkurrensen om marken är kostnadsdrivande, vilket bland annat innebär att det är en stor prisskillnad att bygga centralt i ett förtätat omvandlingsområde jämfört med på obebyggd mark i stadsranden.

Övrigt – två trender att beakta

En ihållande trend är att barnfamiljer bor kvar eller söker sig till förtätade och centrumnära områden i betydligt högre utsträckning än tidigare. Att hänvisa dessa barnfamiljer plats i förskola i stadsranden eller med tydlig resväg till annat ställe i kommunen är inte hållbart med tanke på att skollagen ger vårdnadshavare och barn rätt till förskola nära hemmet.

Den andra trenden är att allt fler kommuner väljer att bygga större och centralt placerade högstadieskolor i syfte att stärka likvärdigheten och minska skolsegregationen. Man skapar därigenom bredare upptagningsområden och nyttjar effektivt befintlig kollektivtrafik samt gång- och cykelvägar in mot centrala områden som också är attraktiva för ungdomar att förlägga sin skolgång till. Problematiken är belyst i SOU 2020:28 där en mer likvärdig skola och minskad skolsegregation är utredningens huvudområden.

Dessa två trender belyser att konkurrensen om vad marken ska användas till i vissa delar av många kommuner är svår att lösa. Ska marken användas till ytkrävande förskolor och skolor eller till intäktsbringande bostäder? Boverkets framtida föreskrifter bör ta hänsyn till dessa trender på ett sådant sätt att barnfamiljers lagstadgade rätt till förskola nära hemmet gynnas och att likvärdigheten i skolan ges bättre förutsättningar.

Per-Samuel Nisser
Kommunstyrelsens ordförande

Ulf Nyqvist
Kommundirektör